

Bezwaarschrift BRAL aangaande het hulpbronnen- en afvalbeheerplan

1. Algemene opmerking

De ambitieuze ondertitels van het plan zijn: 'voor een duurzame, sobere, lokale en circulaire consumptie' en 'Voor een afvalvrije maatschappij'. Daar staat BRAL natuurlijk 100% achter.

Ambities genoeg dus. Het enige probleem aan dit plan is dat het **weinig concreet/operationeel** is. Daarvoor verwijst het naar andere plannen én studies die bezig zijn of nog moeten gebeuren. Wat ook z'n voordelen heeft: zo wordt het 'plan voor een circulaire economie' expliciet geïntegreerd door ernaar te verwijzen. Kwestie van het wiel geen twee keer uit te vinden. Of erger: met plannen te zitten die elkaar tegen spreken. Nadeel: dit plan heeft weinig hefboomen en 't heeft meer weg van een compilatie dan van een echte 'aanval op afval'.

Het plan is ook al een tijd af waardoor het soms al een beetje gedateerd lijkt.

2. Over organisch afval

Verder bouwend op de algemene opmerking: zo is een studie rond biomethanisatie zo goed als afgerond. Bij biomethanisatie breken bacteriën organisch materiaal af (vergisting). Dit proces creëert een biogas, voornamelijk methaan, dat kan gebruikt worden voor energieproductie. Een ander bijproduct kan dienen als meststof. De studie rond biomethanisatie zoekt oplossingen voor het naar Ieper vershippen van ons keukenafval en streeft naar een slimme combinatie tussen het aanmoedigen van composteren én biomethanisatie.

Dit heikel dossier is al zeer lang hangende. Anno 2018 hadden we in een nieuw 'hulpbronnen- en afvalbeheerplan' iets concreters verwacht dan een verwijzing naar een studie die bezig is. Wat ons betreft, was er dus beter gewacht totdat de studie af was.

Nochtans zijn de grote lijnen al duidelijk. **BRAL vraagt dan ook voluit te gaan voor een differentiatie met gemengde ophaling en preventie aan de bron.**

Een woordje uitleg over 'differentiatie met gemengde ophaling'. Dit scenario stelt een differentiatie van ophaal- en verwerkingswijzen voor volgens stedelijke zone.

In de zone met een hoge bevolkingsdichtheid, administratieve wijken en industriegebieden langs het kanaal kan het bioafval (voedings- en groenafval) dan gemengd worden opgehaald. Geen groene- en oranje zakken meer dus. De ophaling gebeurt dan best via **vaste containers** (die zich ingegraven bevinden in de publieke ruimte) **en/of** via een deur-aan-deursysteem via **mobiele containers**. Het bioafval dat verzameld wordt in deze zones verzamelt voor een groot deel etensresten - die van mindere kwaliteit verondersteld te zijn - en een kleine hoeveelheid groenafval, en worden getransporteerd naar een **biomethanisatie-unit**. Waar die moet komen is

onduidelijk maar het is duidelijk dat een samenwerking met Vlaanderen hier voor de hand ligt. We verwijzen graag naar Metropolitan Landscapes waar die werd ingeplant ten zuiden van Brussel waardoor er een interessante aanvulling is met organische afvalstromen uit de landbouw aldaar. Hoe dan ook: de Brusselse stroom is op zich te klein en een samenwerking met Vlaanderen – ook al zou er ooit een biomethanisatie-fabriek in Brussel komen - lijkt voor de hand liggend.

Als aanvulling/In afwachting vragen we het potentieel en de beperkingen van de technieken inzake de **gedecentraliseerde micro biomethanisatie** te analyseren

In de andere delen van de stad leggen we de nadruk op **compostering** op individueel - en buurtniveau. Optioneel kan dit aangevuld worden door een deur-aan-deur ophaling van het organisch afval via mobiele containers. Dus ook niet met plastic zakken. De bioafvalstromen betreffen voedingsafval én veel groenafval, afkomstig van privétuinen. Deze stromen, kunnen centraal gecomposteerd worden. (Wat nu al gebeurt met het tuinafval.) Maar we herhalen het: zet best éérst en vooral in op compostering op individueel - en buurtniveau.

We leggen ook de nadruk op een extra inspanning naar preventie toe via sensibilisering over voedselverspilling. Bijvoorbeeld door het hergebruik van de onverkochte voedingswaren, afkomstig van markten en voedingshandelaars, te verbeteren via het in verbinding stellen van de vraag en het aanbod in de sociale economie.

3. Afvalophaling

We spraken in het vorige lemma reeds over andere manieren van afval ophalen zoals ingegraven containers en mobiele containers. Het is dan ook belangrijk dat dit plan op z'n minst de verschillende mogelijkheden voor nieuwe ophaal modules en implementatietypes (ingegraven, mobiel, of intelligent/met chip) grondig bestudeerd. Als mogelijke inspiratie verijzen we graag naar het DIFTAR systeem : een gedifferentieerde tarief betalen volgens gewicht van het afval consument: in elke container zit een chip; check:

http://www.iok.be/Hoe_werkt_DIFTAR/default.aspx?ID=2266&pg=2329

4. Te veel taboes

Het valt op dat men bijna volledig de controversen schuwt.

Zo wordt het woord '**statiegeld**' angstvallig **vermeden**. Zelfs het bestuderen ervan is blijkbaar taboe. Nochtans zijn er goede argumenten voor statiegeld, zie de [FAQ van Bond Beter Leefmilieu](#). Hoe dan ook: Vlaanderen lijkt er klaar voor en aangezien dit een materie is waarbij de drie gewesten best een akkoord bereiken, verschuift het debat binnenkort ongetwijfeld ook naar Brussel. Op zijn minst het bestuderen ervan moet dan ook deel uitmaken van dit plan.

Ander taboe: de toekomst van de **verbrandingsoven**. Wanneer men echt naar een afvalvrije maatschappij wil, betekent dat dat die werkloos wordt. Of op z'n minst dat 'ie

minder zal verbranden. Er staat **geen 'afbouwscenario'** in voor de verbrandingsoven. Integendeel, die krijgt nog een altijd een groot deel van de groene stroomcertificaten en is eigenlijk te groot. Wat men eigenlijk best niet doet met afval in een circulaire economie, toch in de laatste plaats, wordt dus zelfs gesubsidieerd. En daar tornt dit plan niet aan. Of men gaat het probleem uit de weg.

Nog een heikel dossier: dat van de **duurdere witte zakken**. Die zijn al iets duurder dan bv. de blauwe zakken, maar het verschil is klein. Men is er in Brussel zeer beducht voor de witte 'rest'-zakken duurder te maken, omdat dat sluikstorten in de hand zou werken. Daarenboven zou het niet sociaal zijn. Een moeilijk geval dus. Nochtans is het ook een stevig instrument om tot recycleren/ hergebruik aan te zetten.

Om af te sluiten: het plan maakt de interessante vaststelling dat de sector van het **hergebruik**/herstel het moeilijk heeft om te groeien omdat ze (te) weinig toegang heeft tot veel afvalstromen. Daarvoor is er een intensere samenwerking nodig met net.brussel, de beheerder van de containerparken. **Nochtans is de overgang van 'déchetterie' naar 'ressourcerie' de toekomst. In Sint-Pieters-Woluwe** is er nu al een interessante mengvorm tussen de twee en we kunnen maar hopen (en vragen!) dat dit hét model worden van de Brusselse containerparken. Goed voor onze ecologische voetafdruk én de lokale tewerkstelling.

Om bij containerparken/*ressourceriën* te blijven. Brussel zoekt al lang extra locaties om deze soms lawaaierige activiteiten in onder te brengen. Maar blijkbaar wordt dat in een ander plan uitgewerkt/bestudeerd. Hoe dan ook, de **link met territoriale ontwikkeling** is in deze natuurlijk essentieel. Willen we onze hergebruikindustrie echt een boost geven, moeten we er ook plaats voor voorzien. En de huidige opstelling van 10 'richtplannen van aanleg' is daar een uitgelezen kans voor.

Men verwijst vaak naar de Europese normen. Maar bv. in de bouwindustrie zijn die al gehaald. Er wordt gevraagd te evolueren naar 85 % hergebruik/recyclage terwijl dat al in 90% van de gevallen zo is. 85% is het minimum voor Europa maar Brussel kan dus beter. 't Lijk ons dan ook logisch dat we minstens 90% in het plan zetten. Anders lijkt het of er in de toekomst naar minder hergebruik kan gegaan worden. Aangezien materialen niet eeuwig hergebruikt kunnen worden zou het in toekomst niet eenvoudig zijn deze doelstelling (90% hergebruik) te blijven halen maar 't is alvast een stevige incentive om blijvend moeite te doen en te innoveren.

5. Reclamedrukwerk

BRAL is voor de invoering een sticker 'reclame welkom' en het afschaffen van de sticker 'geen reclamedrukwerk' opplakken.

Alvast bedankt om met deze opmerkingen rekening te houden,

steyn@bral.brussels namens BRAL vzw

Brief : Le plan de gestion des ressources et des déchets : dans la recherche publique jusqu'au vendredi 13 juillet inclus.

Le plan de gestion des ressources et des déchets : pas d'attaque contre les déchets

La Région de Bruxelles-Capitale a élaboré un plan de 60 mesures visant à réduire la production de déchets et à augmenter le recyclage et la réutilisation. Brussels Environnement demande maintenant l'avis du public sur la manière de développer davantage le plan. Le BRAL a examiné le plan. Il y a un certain nombre de questions sur lesquelles nous nous posons des questions. Etes-vous résident de la Région de Bruxelles-Capitale ? Donnez votre opinion à Brussels Environnement jusqu'au vendredi 13 juillet.

1. Suffisamment d'ambitions ...

Les sous-titres ambitieux du [plan \(en bas de la page\)](#) sont : « pour une consommation durable, sobre, locale et circulaire » et « Pour une société sans déchets ».

Assez d'ambition, alors. Le seul problème de ce plan est qu'il n'est **pas très concret** et opérationnel. À cette fin, il renvoie à d'autres plans et études qui sont en cours ou qui n'ont pas encore été achevés. Quels que soient ses avantages, le « plan d'économie circulaire » est explicitement intégré par référence. Ne réinventez pas deux fois la question de la roue. Ou pire : avoir à faire face à des plans qui se contredisent. Inconvénient : ce plan a peu de leviers et ressemble plus à une compilation qu'à une véritable « attaque sur les déchets ».

Le plan est en fait terminé depuis un certain temps maintenant, ce qui le rend parfois un peu désuet. Par exemple, une étude sur la bio méthanisation est presque terminée. La bio méthanisation, cela veut dire que les bactéries décomposent la matière organique (fermentation). Ce processus crée un biogaz, principalement du méthane, qui peut être utilisé pour la production d'énergie. Un autre sous-produit peut être utilisé comme engrais. L'étude sur la bio méthanisation cherche des solutions pour transporter nos déchets de cuisine à Ypres et s'efforce de combiner intelligemment compostage et bio méthanisation.

Ce dossier délicat est en suspens depuis très longtemps. Le BRAL a répondu [en 2011, sur la base d'une étude du professeur Em. Luit Slooten](#), et en [2013](#) à l'évaluation intermédiaire du plan précédent. D'ici 2018, nous nous attendions à quelque chose de plus concret dans un nouveau « Plan de gestion des ressources et des déchets » qu'une référence à une étude en cours. En ce qui nous concerne, ils auraient dû attendre un certain temps pour que cette étude soit terminée. Alors ce plan avait quelque chose de nouveau à raconter. Cependant, **la patience est une bonne chose** et nous sommes curieux de connaître les résultats finaux de cette étude et d'autres études. Qu'ils soient publics et que quelque chose soit fait à ce sujet.

... Et encore trop de tabous

De plus, il est frappant de constater que les gens évitent presque complètement la controverse.

De cette façon, le mot « **consigne** » est anxieusement évité. Même l'étudier est apparemment tabou. Cependant, il y a de bons arguments pour un dépôt, voir la [FAQ de Bond Beter Leefmilieu](#). Quoi qu'il en soit : la Flandre semble prête, et comme il s'agit d'un domaine dans lequel les trois régions devraient parvenir à un accord, le débat se déplacera sans aucun doute bientôt vers Bruxelles également.

Autre tabou : l'avenir de l'**incinérateur**. Si nous voulons vraiment voir une société sans déchets, cela signifie qu'elle deviendra chômeur. Ou du moins qu'il brûlera moins. Il n'y a pas de « **scénario d'épuisement** » pour l'incinérateur. Au contraire, elle reçoit encore une grande partie des certificats d'électricité verte et est en fait trop grande. Après tout, ce qu'il vaut mieux ne pas faire avec les déchets dans une économie circulaire est même subventionné. Et ce plan ne change rien à cela. Ou le problème est évité.

Autre dossier délicat : celui des **sacs blancs** plus chers. Ceux-ci sont déjà un peu plus chers que les sacs bleus par exemple, mais la différence est minime. A Bruxelles, on craint beaucoup de rendre les sacs blancs restants plus chers, car cela encouragerait le déversement illégal. De plus, ce ne serait pas social. C'est un cas difficile. Mais c'est aussi un instrument solide pour encourager le recyclage.

En conclusion, le plan fait l'observation intéressante que le secteur de la **réutilisation/récupération** a du mal à se développer parce qu'il a (trop) peu d'accès à de nombreux flux de déchets. Cela nécessitera une **coopération** plus intensive avec **net.brussel**, le gestionnaire des parcs à conteneurs. Cependant, le passage de la déchetterie à la ressourcerie est l'avenir. A Woluwe-Saint-Pierre, il existe déjà un hybride intéressant entre les deux, et nous ne pouvons qu'espérer (et demander !) que cela devienne le modèle des parcs à conteneurs bruxellois. Bon pour notre empreinte écologique et l'emploi local.

Pour rester avec les parcs à conteneurs / ressources. Bruxelles cherche depuis longtemps des lieux supplémentaires pour accueillir ces activités parfois bruyantes. Mais apparemment, cela est en cours d'élaboration ou d'étude dans le cadre d'un autre plan. En tout état de cause, le lien avec le **développement territorial** est, bien entendu, essentiel à cet égard. Si nous voulons vraiment stimuler notre industrie de la réutilisation, nous devons également lui donner de la place. Et l'élaboration actuelle de 10 " schémas directeurs de construction " en est un exemple.

Pas de pub

Pourtant, une proposition frappante de ce plan : l'abolition de l'autocollant "pas d'imprimés publicitaires". La logique serait inversée : si vous vouliez de la publicité, vous devriez y apposer un autocollant de bienvenue. Le secteur de la publicité n'est certainement pas satisfait. Je voudrais toutefois ajouter une petite controverse.

PS : En prévision de la nouvelle réglementation, n'hésitez pas à apposer un autocollant " pas d'impression publicitaire " sur votre boîte aux lettres. Vous pouvez commander chez Brussels Environnement.

Pratique :

Le plan de gestion des ressources et des déchets est en enquête public jusqu'au vendredi 13 juillet. Envoyez votre avis par e-mail à afvalplan@leefmilieu.brussels ou par lettre à Bruxelles Environnement - "Service déchets", site Thurn & Taxis - Avenue du Port 86C/3000, 1000 Bruxelles. [Ou remplissez le formulaire de recherche publique en ligne.](#) [Plus d'informations sur le plan ici.](#)

Wat betreft afvalpreventie:

- Communicatie over de maximum consumptiedatum
- Netwerken & overleg inzake voedselhulp en de recuperatie van niet- verkochte goederen stimuleren op een structurele manier
- Voedselgiften & het verspreiden van businessmodellen omtrent vercommercialisering van onverkochte goederen aanmoedigen
- Uitwisselen van goederen (trucks, stockage,) en installeren van nieuwe keukens (volgens de normen FAVV)
- Intracommunautaire en trans - sectorale polen voor voedselrecuperatie ondersteunen op een structurele manier
- Voedselverspilling bij de gebruikers kwantificeren en hulpacties opzetten omtrent planning van productaankoop
- Na het valoriseren van het voedsel voor mensen en dieren (Ladder van Moerman), het ondersteunen van gedecentraliseerde compostering

Wat betreft afvalophaling:

- De verschillende mogelijkheden bestuderen voor nieuwe ophaal modules en implementatietypes (ingegraven, mobiel, of intelligent/met chip)
- De mogelijkheden onderzoeken voor economische- en of reglementaire stimuleringsmaatregelen inzake het scheiden van organisch bioafval
- Het potentieel en de beperkingen van de technieken inzake de gedecentraliseerde behandeling van organisch bioafval voor professionelen (éco-cleaner, micro biomethanisatie) analyseren

Wat betreft de afvalbehandeling:

- Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest moet toegang hebben tot een sorteercentrum van overslag van organisch bioafval en/of tot een verwerkingseenheid van organisch bioafval en dit onder voordelige economische voorwaarden
- Voor deze twee opties, moet de aangepaste dimensionering en de lokalisatie uitgewerkt worden, rekening houdend met risico's op overlast
- Het determineren van de technische faciliteiten op basis van de beschikbare hoeveelheden organisch bioafval die zijn vrijgegeven in deze studie
- Het scheiden van houderige en niet houderig groenafval met het zicht op valorisatie door verschillende ketens
- Het bestuderen van strategische keuzes inzake het valoriseren van biogas door biomethanisatie: warmtekrachtkoppeling (productie elektriciteit en warmte) behoort tot de opties indien de warmte lokaal hergebruikt kan worden. Indien niet, moet de prioriteit gegeven worden aan de transformatie van biogas in bio methaan en de injectie in het huishoudelijk netwerk. De herdistributie van de compost, geproduceerd op basis van de afzettingen moet zich in een redelijke territoriale perimeter bevinden.